

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Statens jordbruksverk

Yttrande över Statens jordbruksverks förslag till ändrade föreskrifter (SJVFS 1995:94) om skyddsåtgärder mot spridning av växtskadegörare

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet finner att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Innehållet i förslaget

Remissen innehåller Jordbruksverkets förslag till ändrade föreskrifter (SJVFS 1995:94) om skyddsåtgärder mot spridning av växtskadegörare.

Förslaget anges i huvudsak innebära följande. Fyra nya växtskadegörare, alla insekter, som kan ge upphov till stora ekonomiska förluster och som anses utgöra en oacceptabelt hög risk för EU:s växtskydd, blir reglerade. Det gäller amerikansk äppelvedsbock, som angriper olika slags lövträd; en fjäril vars larver angriper tomat och aubergine; en fjäril som angriper ett stort antal betydelsefulla växtslag som paprika, citrus och granatäpple samt en bladloppa som sprider en bakterie som orsakar skada i potatisväxter. För att förhindra att dessa växtskadegörare introduceras till och sprids inom EU införs bl.a. nya krav på sundhetscertifikat samt särskilda importvillkor i vissa fall. Utöver de ändringar som anges följa direkt av genomförandedirektiv från EU-kommissionen föreslås ett förtydligande av vad som gäller vid växtskyddskontroll vid import av virkesprodukter "på annan ort"¹.

Skälen för Regelrådets ställningstagande

Bakgrund och syfte med förslaget

I konsekvensutredningen anges att för att säkerställa att lagstiftningen håller en fortsatt hög nivå och är anpassad efter rådande växtskyddsläge har EU-kommissionen beslutat om en uppdatering av bilagorna till direktiv 2000/29/EG. Uppdateringen görs mot bakgrund av aktuell riskvärdering av skadegörare och senaste vetenskapliga och tekniska rön om vilka särskilda villkor som krävs vid handel med växter och växtprodukter för att skydda EU från introduktion och spridning av sådana växtskadegörare. Ändringen när det gäller växtskyddskontroll vid import, "på annan ort" anges enbart vara ett förtydligande av dagens innebörd som emellertid anges vara viktigt eftersom behovet av de aktuella kontrollerna bedöms komma att öka.

¹ Det framgår av konsekvensutredningen att växtskyddskontroll genomförs av Jordbruksverket i Malmö, Helsingborg, Göteborg, Stockholm samt på Landvetter och Arlanda. Formuleringen "på annan ort" avser således andra orter än dessa.

Regelrådet finner redovisningen av bakgrund och syfte med förslaget godtagbar.

Alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd

Det anges att förslaget innebär att EU-kommissionens genomförandedirektiv införlivas i svensk lagstiftning. Om denna reglering inte kommer till stånd skulle Sverige riskera att dras inför EU-domstolen för fördragsbrott, anges det i konsekvensutredningen. När det gäller förslaget avseende import av växtskyddspliktiga virkesprodukter "på annan ort" anges att det förtydligande som ska uppnås med regeländringen i princip kan göras genom att informera de berörda aktörerna. Då skulle emellertid fortsatt gälla att det inte är reglerat när Jordbruksverket senast ska göra kontroll. En sådan ordning medför enligt förslagsställaren en fortsatt otydlighet.

Regelrådet finner redovisningen av alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd godtagbar.

Förslagets överensstämmelse med EU-rätten

Den del av förslaget som motiveras av uppdateringen av EU-kommissionens genomförandedirektiv (EU) 2017/1279 anges överensstämma helt med de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till den Europeiska unionen och inte gå utöver dessa. Den del av förslaget som avser import av virkesprodukter "på annan ort" anges gå utöver de skyldigheter som Sverige har som medlemsstat. Det är inte reglerat inom vilken tid som växtskyddskontroll vid import ska göras, vilket gör att verket inte ser några hinder för att förtydliga detta enligt förslaget.

Regelrådet finner redovisningen av förslagets överensstämmelse med EU-rätten godtagbar.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

Det anges att tidpunkten för ikraftträdande av de ändringar som motiveras av EU-rätten är vald så att den överensstämmer med sista datum för nationellt genomförande enligt EU-kommissionens genomförandedirektiv. När det gäller förslaget avseende import "på annan ort" anges att eftersom det rör sig om ett nationellt initiativ ser inte förslagsställaren att det finns behov av någon särskild tidpunkt men att det bör träda i kraft snarast möjligt i samband med ikraftträdandet av de övriga ändringarna i föreskrifterna.

När det gäller informationsinsatser anges att det idag finns information på Jordbruksverkets webbplats avseende vilka växter och växtprodukter som omfattas av krav på sundhetscertifikat och växtpass. Dessa listor kommer att uppdateras, anger verket. Vidare avser förslagsställaren gå ut med riktad information till specifika företag som verket vet eller antar handlar med de varor som kommer att omfattas av kraven. Det anges vara få, väl identifierade aktörer som berörs av ändringarna avseende import "på annan ort" och det kommer därför att vara lätt att informera dessa, främst via e-post.

Regelrådet finner redovisningen av särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser godtagbar.

Berörda företag utifrån antal, storlek och bransch

Nytt krav på sundhetscertifikat för frukter av tomat anges beröra 10-20 företag. Avseende krav på sundhetscertifikat för granatäpple anges att 5-10 företag berörs. Vidare anges det redan finnas krav på sundhetscertifikat vid handel med paprika, citrusfrukter och persika/nektarin men företag som importerar dessa växtprodukter från länder där den aktuella växtskadegöraren (en fjäril) förekommer kan ändå påverkas eftersom det införts särskilda villkor som gäller just den skadegöraren. Exempelvis anges det

kunna bli en påverkan för 1-5 företag som importerar paprika från Uganda. Handel med citrusfrukt inbegriper en betydande import av frukt från länder där samma skadegörare finns och det anges beröra sammantaget tio företag. 10-20 företag anges bli berörda av krav på sundhetscertifikat avseende trä och träprodukter av råvarukaraktär medan 5-10 företag bedöms bli berörda av krav på sundhetscertifikat på mikrocitrus, naringi och swinglea.

När det gäller företag som saluför och/eller producerar växter som ska vara försedda med växtpass vid förflyttning inom EU anges följande. Det finns 500 företag registrerade som saluför växter som ska vara försedda med växtpass till slutkonsument. De nya växtslag som tillkommer genom regeländringarna anges emellertid inte beröra dessa företag eftersom de aktuella växtslagen inte ingår i deras sortiment. Det anges finnas ca 10-20 företag som producerar alm men de anges redan vara registrerade och ha tillstånd att utfärda växtpass. Vidare bedöms att det inte finns några företag som exporterar de nya växtslag som omfattas av krav på växtpass till skyddade zoner. Inga företag bedöms beröras av nya särskilda villkor vid förflyttning av fröer av potatis.

Markägare som har mark med, eller produktion av växter som kan angripas av de nya skadegörare som regleras enligt förslaget anges påverkas indirekt av förslaget. Skulle de aktuella skadegörarna upptäckas på svensk mark eller i växthusodlade tomater så är Jordbruksverket skyldigt att besluta om lämpliga utrotnings- eller inneslutningsåtgärder för att hindra fortsatt spridning.

Sammantaget bedömer Jordbruksverket att många företag kan beröras direkt eller indirekt av de ändringar som följer av EU-rätten. Beroende på verksamhetens inriktning anges emellertid varje enskilt företag beröras av ett mycket begränsat antal nya regleringar. När det gäller förslaget avseende import "på annan ort" anges att det under perioden september 2016- augusti 2017 fanns 8 företag som genomförde sådan import av virkesprodukter som berörs av regelförslaget.

I konsekvensutredningen anges att företag som berörs av de förslag som följer av EU-rätten är små medan de som importerar virkesprodukter är stora. Det anges röra sig om företrädesvis virkeskoncerner som äger flera sågverk och andra industrianläggningar.

Regelrådet gör följande bedömning. Det skulle ha gjort redovisningen mer överskådlig om uppgifterna om berörda företag också hade sammanfattats i en tabell. Befintlig information är emellertid tillräcklig.

Regelrådet finner redovisningen av berörda företag utifrån antal, storlek och bransch godtagbar.

Påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet

Administrativa kostnader

Konsekvensutredningen innehåller en detaljerad redovisning av vilka administrativa kostnader som förslaget resulterar i. De administrativa kostnaderna anges öka med totalt 12630 kr.

Regelrådet finner redovisningen av påverkan på berörda företags administrativa kostnader godtagbar.

Andra kostnader och verksamhet

När det gäller kostnader med anledning av krav på sundhetscertifikat anges att växtskyddskontroll är avgiftsbelagd med en lägsta avgift på 800 kr för färsk frukt och 1200 kr för trä- och träprodukter per sändning. Utöver denna avgift betalar företagen växtskyddsavgift per kilo som varierar beroende på vilken växt eller växtprodukt som det gäller. Om importören vill att Jordbruksverket ska göra kontrollen utanför ordinarie arbetstid tillkommer en extra avgift på 3000 kr. Ifall kontrollen tar längre tid än tre timmar debiteras ytterligare 800 kr för varje påbörjad timme. Om det hittas en skadegörare som är listad

i föreskrifterna i en sändning blir sändningen avvisad och importören får så för eventuella kostnader i samband med denna avvisning, exempelvis kostnader för destruktion. Om det skulle upptäckas reglerade skadegörare i en skog eller en park kommer verket att besluta om lämpliga utrotnings- och/eller inneslutningsåtgärder. Det anges att dessa kostnader skulle kunna bli mycket omfattande men att det inte är möjligt att uppskatta deras omfattning.

Det anges att när nya växter och växtprodukter kommer att omfattas av krav på sundhetscertifikat kan det ta något längre tid innan företagen får tillgång till sina produkter och kan deklarera dem för fri omsättning. I några fall innebär särskilda villkor att regler skärps. De växter och växtprodukter som berörs av detta skulle kunna bli dyrare eller svårare att få tag i. I övrigt bedömer verket inte att berörda företag kommer att behöva vidta några ändringar i verksamheten till följd av de EU-rättsligt motiverade förslagen. Slutligen anges när det gäller import "på annan ort" att denna föreslagna ändring inte bedöms medföra några ökade kostnader utan förhoppningsvis kan leda till besparingar.

Regelrådet finner redovisningen av påverkan på berörda företags andra kostnader och verksamhet godtagbar.

Påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag

Det anges i konsekvensutredningen att de EU-rättsligt motiverade ändringarna bedöms ge effekter på konkurrensförhållanden i liten utsträckning medan förslaget avseende import "på annan ort" inte ger någon effekt på konkurrensförhållanden alls.

Regelrådet gör följande bedömning. Det saknas motivering till förslagsställarens bedömning. När det gäller import "på annan ort" uppfattar Regelrådet inte att detta spelar någon roll, eftersom förslaget framför allt är ett förtydligande. De EU-rättsligt motiverade förändringarna är emellertid inte av ett sådant slag att det är på förhand givet varför effekten måste bli liten. En aspekt som talar för att effekten blir begränsad, såvitt Regelrådet kan förstå, är att alla EU-länder ska följa regelverket. Det talar för att det kan bli liten påverkan gentemot andra företag inom EU. Däremot står det inte klart i vilken mån det finns konkurrens med företag i tredje land. Om det är förslagsställarens bedömning att konkurrens med företag i tredje land är irrelevant för ärendet borde detta ha kunnat anges och motiveras.

Regelrådet finner redovisningen av påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag bristfällig.

Regleringens påverkan på företagen i andra avseenden

Det anges att de EU-rättsligt motiverade ändringarna inte kommer att påverka företagen i andra avseenden. När det gäller förändringarna avseende import "på annan ort" anges att förtydligandet kan medföra inte bara att Jordbruksverkets åtagande blir klargjort utan även vikten av att företagen kommunicerar med verkets kontrollverksamhet för att medverka till en snabb kontrollprocess. Förseningar som importören inte räknat med anges kunna leda till problem i produktionen.

Regelrådet inner redovisningen av regleringens påverkan på företagen i andra avseenden godtagbar.

Särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning

Det anges att det inte finns rättsligt utrymme i EU-kommissionens genomförandedirektiv att ta någon särskild hänsyn till små företag. När det gäller förslaget avseende import "på annan ort" anges att detta inte berör små företag. För eventuella små företag som importerar virkesprodukter anges det vara mer fördelaktigt att importera vid ordinarie inspektionsort.

Regelrådet finner redovisningen av särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning godtagbar.

Sammantagen bedömning

Regelrådet finner att konsekvensutredningen i alla avseenden utom ett håller tillräcklig kvalitet. De brister som i och för sig finns i redovisningen av påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag är inte av sådan betydelse att de blir avgörande för Regelrådets bedömning av konsekvensutredningen som helhet.

Regelrådet finner att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 18 oktober 2017.

I beslutet deltog Pernilla Lundqvist, ordförande, Samuel Engblom, Claes Norberg och Lennart Renbjer. Ärendet föredrogs av Per Högström.

Pernilla Lundqvist
Ordförande

Per Högström
Föredragande